

Bài 4

XÃ HỘI VIỆT NAM CUỐI THẾ KỈ XIX – ĐẦU THẾ KỈ XX

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, HS biết :

– Cuối thế kỉ XIX – đầu thế kỉ XX, nền kinh tế – xã hội nước ta có nhiều biến đổi do chính sách khai thác thuộc địa của Pháp.

– Bước đầu nhận biết về mối quan hệ giữa kinh tế và xã hội (kinh tế thay đổi, đồng thời xã hội cũng thay đổi theo).

16

IV – THÔNG TIN THAM KHẢO

Người Pháp viết về tình cảnh cùng cực của nhân dân ta đầu thế kỉ XX : "Những ai đi ngang qua Đông Dương đều ngạc nhiên về sự đói khổ cùng cực của nhân dân trong xứ. Hầu hết nhà cửa đều chỉ là những túp lều hay bằng đất trát, lợp rạ...".

"Ở hầm mỏ lúc nhúc công nhân. Những sinh vật mặc quần áo tả tơi. Họ cuốc than, hai cánh tay gầy còm. Đằng sau những xe goòng nhỏ, những đứa trẻ trạc 10 tuổi còng lưng đẩy, thân hình bé tí, khô cằn, mặt đầy mệt nhọc như đã kiệt quệ, than bụi bám đen mờ".

"Với sự phát triển của các đô thị lớn như Sài Gòn, Chợ Lớn, đã xuất hiện một tầng lớp vô sản thành thị mà thái độ và hành động đã gây cho người châu Âu và tầng lớp giàu có bản xứ những mối lo ngại nghiêm trọng và có lí".

*(Theo Báo cáo của Thống đốc Nam Kỳ gửi Toàn quyền
Đông Dương, 1902)*

II – ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- Hình trong SGK phóng to (nếu có thể).
- Bản đồ Hành chính Việt Nam (để giới thiệu các vùng kinh tế).
- Tranh, ảnh tư liệu phản ánh về sự phát triển kinh tế, xã hội ở Việt Nam thời bấy giờ (nếu có).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

* Hoạt động 1 (làm việc cả lớp)

– GV giới thiệu bài theo hướng : Sau khi đập tắt phong trào đấu tranh vũ trang của nhân dân ta, thực dân Pháp đã làm gì ? Việc làm đó đã tác động như thế nào đến tình hình kinh tế, xã hội nước ta ?

– GV nêu nhiệm vụ học tập cho HS :

+ Những biểu hiện về sự thay đổi trong nền kinh tế Việt Nam cuối thế kỉ XIX – đầu thế kỉ XX.

+ Những biểu hiện về sự thay đổi trong xã hội Việt Nam cuối thế kỉ XIX – đầu thế kỉ XX.

+ Đời sống của công nhân, nông dân Việt Nam trong thời kì này.

* Hoạt động 2 (làm việc theo nhóm)

– GV tổ chức cho HS thảo luận nhiệm vụ học tập theo các gợi ý sau :

+ Trước khi bị thực dân Pháp xâm lược, nền kinh tế Việt Nam có những ngành kinh tế nào là chủ yếu ? Sau khi thực dân Pháp xâm lược, những ngành kinh tế nào mới ra đời ở nước ta ? Ai sẽ được hưởng các nguồn lợi do sự phát triển kinh tế ?

+ Trước đây, xã hội Việt Nam chủ yếu có những giai cấp nào ? Đến đầu thế kỉ XX, xuất hiện thêm những giai cấp, tầng lớp mới nào ? Đời sống của công nhân và nông dân Việt Nam ra sao ?

* Hoạt động 3 (làm việc cả lớp)

– Các nhóm báo cáo kết quả thảo luận.

– GV hoàn thiện phân trả lời của HS.

* Hoạt động 4 (làm việc cả lớp)

GV tổng hợp các ý kiến của HS, nhấn mạnh những biến đổi về kinh tế, xã hội ở nước ta đầu thế kỉ XX.